

KOPIA

Warszawa, 13.04.2015r.

**Opinia Komisji Prawnej Rady Samorządu Doktorantów PAN
w sprawie art. 70a ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii
Nauk**

W wyniku ubiegłorocznych zmian legislacyjnych, na mocy art. 18 Ustawy z dnia ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014.1198)¹, w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96, poz. 619, z 2011 r. Nr 84, poz. 455 oraz 2013 r. poz. 675) dodano art. 70a w następującym brzmieniu:

Art. 70a. 1. Prezes Akademii może przyznać, na wniosek dyrektora zaopiniowany przez radę naukową, stypendium za wybitne osiągnięcia uczestnikowi studiów doktoranckich prowadzonych przez instytut posiadającemu wybitne osiągnięcia naukowe.

2. Do przyznawania stypendium stosuje się odpowiednio przepisy wydane na podstawie art. 199c ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.) w zakresie:

- 1) warunków przyznawania stypendium;
- 2) trybu składania wniosku do ministra nadzorującego;
- 3) wzoru wniosku.

3. Stypendium za wybitne osiągnięcia jest finansowane z budżetu Akademii ze środków, o których mowa w art. 79 ust. 1 pkt 2.

Art. 199 c ust 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym, który będzie stosowany odpowiednio do stypendiów przyznawanych przez Prezesa Polskiej Akademii Nauk stanowi, co następuje:

Art. 199c.

3. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłacania stypendium ministra za wybitne osiągnięcia, liczbę stypendiów i maksymalną wysokość stypendium oraz wzór wniosku o przyznanie stypendium ministra, uwzględniając rodzaje osiągnięć naukowych oraz innych osiągnięć doktoranta poświadczających ich wybitny poziom oraz sposób udokumentowania tych osiągnięć.

¹ W dalszej części opracowania: ustawa o zmianie.

Jak wynika z literalnego brzmienia powyższych przepisów, nowy art. 70a wskazuje wprost jedynie na tryb składania wniosków. Doktorant ubiegający się o stypendium Prezesa Akademii będzie zobowiązany do złożenia wniosku bezpośrednio do Dyrektora Instytutu, ten zaś przekaże go do zaopiniowania Radzie Naukowej. Wnioski, które otrzymają pozytywną opinię Rady Naukowej, zostaną przekazane do Prezesa Polskiej Akademii Nauk, do którego będzie należała ostateczna decyzja w zakresie przyznania stypendium. Jeśli chodzi natomiast o warunki przyznawania stypendium, tryb składania wniosku i wzór wniosku, odpowiednio stosuje się przepis art. 199 c ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Do wykładni pojęcia „stosuje się odpowiednio” odniósł się Sąd Najwyższy m.in. w uchwale z dnia 17 stycznia 2013 r., sygn. akt III CZP 51/12 wskazując, że „w piśmiennictwie trafnie zauważa się, że pojęcie „odpowiedniości” stosowania określonego przepisu oznacza, że niektóre jego postanowienia będzie można stosować bez żadnej modyfikacji, inne trzeba będzie odpowiednio zmodyfikować, a jeszcze innych w ogóle nie będzie można stosować”. „Odpowiedniość” stosowania przepisów zakłada osiągnięcie spójności tekstu i najczęściej odnosi się do przepisów określających tryb właściwego postępowania.

Aby ustalić, w jaki sposób przepis art. 199 c ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym powinien być odpowiednio stosowany przez organy Polskiej Akademii Nauk, należy odnieść się do treści aktu wykonawczego w postaci rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłacania doktorantom stypendiów ministra za wybitne osiągnięcia², który stanowi załącznik numer 1 do niniejszej opinii.

W celu zapewnienia jednolitego systemu składania wniosków w poszczególnych jednostkach Polskiej Akademii Nauk, powinien być przyjęty wspólny dla wszystkich instytutów regulamin przyznawania stypendium Prezesa PAN. Co do zasady, część postanowień zawartych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, takie jak § 2 ust. 3, 4, 5, 6 czy też § 4 ust. 4 i 5 można przyjąć wprost w regulaminie przyjętym w Polskiej Akademii Nauk.

² zwane w dalszej części opinii rozporządzeniem Ministra

Zagadnieniem, które wymaga konsultacji jest dostosowanie § 5 rozporządzenia Ministra do realiów przyznawania stypendiów w Akademii. Jak wskazano w § 5, liczba stypendiów w danym roku kalendarzowym wynosi nie więcej niż 100, zaś jego wysokość nie może przekroczyć 25.000 zł. Jak wskazano w ust. 3 art. 70a ustawy o zmianie, stypendium za wybitne osiągnięcia jest finansowane z budżetu Akademii ze środków, o których mowa w art. 79 ust. 1 pkt 2, czyli z dotacji celowej na zadania w zakresie kształcenia na studiach doktoranckich, studiach podyplomowych i w innych formach. Niezbędnym jest zatem ustalenie, jakiej liczbie osób zostanie przyznane stypendium oraz w jakiej będzie przysługiwało wysokości.

W dalszej kolejności niezbędne jest powołanie organu, który na wzór zespołu wskazanego w § 4 rozporządzenia Ministra, będzie dokonywać oceny wniosków o stypendium, a także dostosowanie wzoru wniosku o przyznanie stypendium zgodnie z modyfikacjami przedstawionymi we wcześniejszej części niniejszej opinii.

Klaura Kalien
Jacek Kłosowski